1939 ий 6 АВГУСТ № 67 (566) Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӧрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

МОЛОДЕЖЬЫМ ПРОЛЕТАРСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ ДУХЕШ ВОСПИТАТЛАШ

Коммунистический партийын XVIII с'ездше шемер-шамычым коммунистически воспитатлымаш главный задача, манын ончыктен. Садлан шамер-шамыч коклаште интернационально-воспитательный пашат кугун нӧлталтшаш.

Тудын кӱлешлыкше адак тыжечынат лектын шога: вет мемнан родинан шемерже-шамыч международный илышыште лийше чыла явлениййым, чыла событийым пеш кугу вниманий дене эскерен шогат. Советский читатель газетым почмекыже китайский калыкын японский захватчик-шамыч ваштареш мужественный сопротивленийже нерген, зарубежный элласе шемер-шамычын илышышт нерген, м о л а т информацийым волнений дене кычалеш.

Интернациональный литературлан кугу спрос, собраниймлаште международный положений дене докладчик-шамычлан шуко вопросым пумаш, вес эласе революционный борец-шамычлан письмам колтылмаш, Испания ден Китайлан посвятитлыме выставка-музейлашке масса дене посещатлымаш, тулеч молат советский калыкын интернациональный паша дек интересыже кугун кушмо нерген ойлат. Калыкын, тиде кушшо интересыжым шотыш налын интернациональный пашам эше утларак вияндаш—теве задача.

Тиде пашам партийный организацийын вуйлатымыже дене комсомольский да профсоюзный организаций-шамыч ыштышаш улыт. Тиде пашам эн первояк МОПР (международная организация помощи борцам революции) организаций ыштышаш.

Интернационально-воспитательный пашам сайын шындыше МОПР организацийым мемнан республикыштат итыр муаш лиеш. 23 тӱжем наре еҥым об'единятлыше Марийский республикысе МОПР организаций 1939 ийыште гына революцийын борецше-шамычлан полшымо фондыш 36 тӱжем тенге оксам поген.

Ятыр МОПР ячейка-шамыч вес эллашке политзаключенный-шамычлан письмам колтылыт, революционный борец-шамычын биографийыштым тунемыт, агитацийым организоватлат да молат.

Туге гынат мемнан республикыште интернационально-воспитательный паша але начар шындалтын. Шуко МОПР ячейка-шамыч кагаз ӱмбалне гына существоватлат. МОПР Обкомын пашаштыже конкретность, оперативность ок сите, контроль лушкыдо.

Комсомольский организаций-шамыч, первичный организаций-шамыч гыч тӱҥалын ВЛКСМ райком, Обком марте, интернациональный воспитанийлан вниманийым ситыдымын уделитлат.

ВЛКСМ ЦК тений январьыштак МОПР организацийын пашаштыже участийым приниматлыме нерген постановленийым луктын ыле. Но ВЛКСМ Обком тиде постановленийым шуктымашке комсомольский организацийым мобилизоватлен огыл. Тыгак ятыр райкомол-шамычат МОПР организацийлан пеш шагал полшат.

Марийский республикысе комсомольский организаций тиде ситыдымашым пеҥгыдын шотыш налашыже да ончыкыжо интернациональный воспитанийым вияндымаште пашам йӧршын перестроитлашыже кӱлеш.

Комсомолец-шамыч ден молодежь кокла гыч МОПР членыш шупшмаш, кажне комсомольский организаций пелен МОПР ячейкым организоватлымаш, нунын коклаште агитационно-массовый пашам шарымаш—теве комсомольский организаций-шамычын задачышт. МОПР ячейка ден комсомольский организаций-шамыч интернационально-воспитательный пашан чыла тӱрлӧ формыжым кучылтшаш улыт. Капиталистический эллас шемер-шамычын положенийышт нерген, антифашистский молодежьын илышыже да кучедалмыже нерген, Коммунистический интернационалын секцийже-шамычын пашашт нерген докладым, беседым читкым организоватлыман, п о д ш е ф н ы й тюрьмалашке политзаключенный-шамычлан письмам колтыман, тулеч молат. Чыла тиде интернациональный чувствым шочыкта.

Комсомольский ден мопровский организаций-шамычлан молодежьым пролетарский интернационализм духеш воспитатлымашке шке активыштым мобилизоватлышашышт кӱлеш.

„Павлово" колхозышто (Йошкар-Ола район) колхозник-шамыч Кумышо Пятилетка заемым (кокымшо ий выпуск) куанен вашлийыт. Снимкыште: пасушто уржам тӱредме годым у заемым лукмо лӱмеш митингым эртарат. Фото А. Овечкинын.

1275 тенгем тӱлышт

Маркомсельхозт е х н и к у мысо студент ден преподаватель-шамыч коллектив Кумышо Пятилетка займым (кокымшо ий выпуск) лукмо нерген СССР Совнаркомын постановленийжым пеш шокшын вашлийын.

Митингыште партком секретарь Мудренко йолташын да студент-шамычын выступатлымышт деч вара единодушно решенийым принимайлышт.

Митинг деч вара студент ден преподаватель-шамыч у займлан подписатлаш тӱҥалыныт. Ик шагат коклаште 52880 тенгелан подписатленыт.

Подпискым ыштымеке заемлан оксам тунамак тӱлаш тӱҥалыч. Первый кечыште чылаже 1275 тенгем тӱленыт.

У ЗАЕМЛАН ПОДПИСКА ПОЧЕШ ОКСАМ ТӰРЫС ТӰЛАТ

Республика мучко Кумышо Пятилетка заемым (кокымшо ий выпуск) шарымаш виян кая. К о с о л а п о в с к и й районышто 5 августлан подписка почеш 45 тӱжем тенгем тӱленыт.

Сотнурский район Карл Маркс лӱмеш колхоз 5500 тенгеаш подпискым, „За оборону" колхоз 4390 тенгеаш да „Серп и Молот" колхоз 2100 тенгеаш подпискым погеныт. Тиде суммым 4 августланак тӱлен пытареныт.

Тиддеч посна моло ончыл колхоз-шамычат ятыр улыт.

Республика мучко чылаже 10 миллионат 634 тӱжем тенгеаш подпискым шарыме. Тидын кокла гыч пашазе ден служащий-шамыч коклаште 7.551 тӱжем тенгеаш, колхозник-шамыч коклаште 3083 тӱжем тенгеаш подписка шаралтын. **Ондре Васюк.**

Куанен подписатлат

Марийский АССР Наркомсобесын пашаеҥже-шамыч коклаште 6500 тенгеаш заемым шарыме.

Тыгак промышленно-строительный материал - шамыч управленийын пашаеҥышт чылаже 2750 тенгелан подписатлалтыныт.

Колхозник-шамычын республиканский пӧртын пашазе ден служащий-шамыч Кумышо Пятилетка заемым (кокымшо ий выпуск) лукмо нерген СССР СНК-ын постановленийжым лудмеке 3260 тенгелан подписатлалтыч. **Александров.**

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

У кӱртньӧ корно линий

Чкалов. Шукерте огыл Орек— Домбаровскийын 93 к и л о м е т р ы ш шуйнышо у кӱртньӧ корно линийыштыже паша шолаш тӱҥалын. Тидын лӱмеш Домбаровкышто 3 тӱжем еҥан митинг лийын. Митингыште Путей сообщенийын Наркомжо Л. М. Каганович йолташын приветствийжым лудмо. Митингыште участвоватлыше-шамыч Сталин, Молотов да Каганович йолташ-шамычлан приветствийым колтеныт.

ХРОНИКА

ССР Союз СНК Михаил Васильевич Данченко йолташым ССР Союз СНК пелен государственный Резерв Управлений Начальниклан назначитлен

Пӱтынь советский калык Кумышо Сталинский Пятилетка заемлан подписыватлалтеш

Куйбышев лӱмеш Краматорский металлургический заводын доменщикше-шамычын митингышт исключительный нӧлталтмаш дене эртен. 1.800 тенгелан подписатлалтын, доменный цех начальникын заместительже Горохов йолташ каласен:

— Кумышо Сталинский Пятилеткын заемжо—тиде у домна ден мартеновский конгаш-шамыч, у прокатный стан-шамыч, мемнан элысе шемер-шамычын эше пиаланрак илышышт.

* * *

Тамбовский областьысе колхозник-шамыч коклаште заемлан подписыватлалтмаш кугу успех дене эрта. Шехманский районышто 1 август кастене колхозник-шамыч наличный дене 4.465 тенгем вноситленыт.

* * *

Немцев-Поволжья республикыште 14 тӱжем активист заемым реализоватлыме пашаште ыштат. 1 август каслан республикысе шемер-шамыч миллионат пелӧ тенгелан подписыватлалтыныт.

* * *

Каспийский военный флотилийыште заемлан п о д писыватлалтмашым „Красный Азербайджан" корабль первый пытарен. Командир, политработник да краснофлотец-шамыч чыланат икте кодде кажныйышт тылзаш пашадар деч шагал огыллан подписыватлалтыныт.

Кугу мартеновский конгга стройыш шогалын

Азовсталь заводын кугу мартеновский 5 №-ан конгаже стройыш шогалын. Союзышто тиде 400 тоннан первый конга. Граница вес велне Фордын заводыштыжо гына, Детройтышто, тыгай мощностян ик конга уло. Но Фордовский конга умбакыжым переплавкылан предназначитлыман металлым гына пуа. А Азовсталын конгаже конечный металлым пуаш тӱҥалеш.

31 июльышто, 21 часат 25 минутышто конгашке шихтым оптымаш лийын. 2 августышто йӱдым 3 ч а с а т 15 минутышто 316,2 тонн первый плавкым лукмо.

Тылзаш пашадарым пуат

Заготзерносо чыла пашаеҥ-шамыч Кумышо Пятилетка заемлан (кокымшо ий выпуск) тылзаш пашадар гыч подписатлалтыч. 1 августлан у заемлан подпискым 40 тӱжем тенгеашым шарыме. **Яковлев.**

23

НОРМЫМ УТЫЖ ДЕНЕ ТЕМАТ

„Чирки" колхозышто (Пектубаево район) уржам тӱредмаш успешно эрта. Тӱредмаште социалистический соревнованийым кумдан шарыме. Комсомолка Кузнецова кылта пидмаште 0,25 га олмеш 1,30 гам пидеш. Тыгак Комелева Надежда кылта пидмаштак 0,25 га олмеш 1,6 гам пидеш.

А. Д. Фролов.

* * *

„1-ое Мая" колхозын(Шернур район) колхозник ден колхозницаже-шамыч, Четкарева Ефросиния, А. Т. Четкарева, О. И. Ахманова, В. Ф. Алметова, М. Д. Ямбаршева, йытын кӱрмаште пашан стахановский методшым кучылтын, кече еда паша нормым 120 процент гыч 220 процент марте темен шогат. Тиде колхозын льноводный бригадыже ик гектар гыч 5—6 центнер йытын нӧшмым да 8—9 центнер йытын мушым налшаш верч кучедалеш.

Льновод К. В. Ахманов.

Комсомолка-шамыч ончылно улыт

„Родина" колхозын (Ронго район) йытын кӱршӧ звеножо первый кечыштак кӱкшӧ показательым ончыктыш. Теве комсомолка Козырева Варуш, Козырева Ануш, Кукарева Лиза паша нормым эреак 200—250 процент марте темен шогат. Нине самырык колхозница-шамычын пашашт молыланат пример лийын шогат.

М. В. Козырева.

ХЛЕБОСДАТЧИК-ШАМЫЧЫМ ВАШЛИЯШ ЗАГОТЗЕРНО НАЧАР ЯМДЫЛАЛТЫН

Тиде кечылашге республикысе колхозла гыч государствылан у урожайым сдатлаш ятыр колхозник-шамыч толаш тӱҥалыныт. Нуным культурно обслуживатлашлан заготзерно ончычак ямдылалт шуышаш ыле, но але тачат кечылан тиде шотышто пеш шагал ыштыме.

Заготзерно контора пелен красный уголок уло, тудыжат ремонтироватлаш тӱҥалме да алят шуктымо огыл. Красный уголоклан лӱмын газетым, журналым ятыр выписатлыме, но хлебосдатчик-шамычлан нигушак шинчын лудаш, нигушто радиом колышташ; икманаш—сайын каналташ вер уке.

Культурник Баранов йолташ—ме газетлан витрином ыштен улына,—манеш. Но тиддене але чыла ыштыме манаш ок лий.

Хлебосдатчик - шамычым культурно обслуживатлашлан концерт, вечер-шамыч, художественный постановка лийман. Самодеятельность кружокын руководительницаже Хомлева да ВЛКСМ комитетын секретарьже Смоленцев йолташ-шамыч—тиде паша дене заниматлаш жап уке,—маныт. Тидлан кӧра площадьыште эстрада яра шога.

Беседым эртарылаш, газетым лудаш посна комсомолец-шамычым ойырымо огыл, лач оласе организацийла гыч представитель-шамыч толмым гына вучат.

ВЛКСМ Йошкар-Ола горкомат тиде пашам начар руководитлa. Ӱмбач ончалат да, паша пеш сай шога шонет: планат уло, хлебосдатчик-шамычым культурно обслуживатлымашке оласе комсомолец - шамычат ойырымо. А чынжым гын, тиде планже ок шукталт.

Комсомолец-шамычын пашаштым горкомол огеш контролироватле, колхозла гыч киндым кондышо-шамыч коклаште агитмассовый пашам, газетым йӱкын лудмашым, беседым нуно кузе эртарат,—горкомол ок пале.

ВЛКСМ горкомын планже почеш 1 августышто звуковой кино, 2 августышто пионер пӧртысӧ коллективын выступленийже лийшаш ыле. Тиде кӱрылтын. А горкомолын агитаций ден пропаганда отдел вуйлатышыже Архипов йолташ „кино, постановка лийшаш, кажется, токат лийын"—манеш.

Мут дене огыл, а практический тудо планым шуктен шогыман.

Ондре Васюк.

КОЛХОЗЛАШТЕ АГИТ-МАССОВЫЙ ПАШАМ ВИЯҤДАШ

„Уборка жапыште бригадылаште, звенолаште агитмассовый пашам ышташлан посна комсомолец-шамычым ойырымо. Нине комсомолец-шамыч тиде пашам честь дене шуктен толыт"—тыге „Чирки" колхоз гыч („Пектубаево район) Фролов йолташ воза.

„Агитатор-шамыч Албахтин С., Албахтин., П. Охотников колхозник - шамыч коклаште массово-умылтарымаш пашам сайын ыштат" — „Йошкар Армий" колхозысо (Ронго район) агитатор-шамыч нерген Таныгин йолташ мланна увертара.

Тыгай письма-шамыч мемнан редакцийыш ятыр пурат. Нине мланна раш ойлат—посна колхозный комсомольский организаций-шамыч агит-массовый пашалан кугу вниманийым ойырат.

Но южо колхозный комсомольский организаций-шамыч тиде шотышто але эше пеш эркын тарванылыт. „Пашкеч" колхоз (Морко район) пеленсе комсомольский организаций агит-массовый пашам монден. „Корай" да „Элнет" колхозласе (Сотнур район) комсомольский организаций-шамыч нимомат огыт ыште. Лудмо пӧртын, красный уголокын пашашт дене комсомольский организаций-шамыч огыт интересоватле. Кужмарий лудмо пӧртлан (Ронго район) комсомольский организаций нимогай полышым ок пу. Моло вереат тыгай факт-шамыч ятыр уледат.

Мутат уке идейно выдержанный, правдивый агитацийым молодежь коклаште, колхозник-шамыч коклаште шарымаш—моткоч кугу значениян. Кызыт чыла агит-массовый пашам пасушто, бригадылаште, звенолаште колтен шогыман. Агит-массовый пашам колхоз-шамычым умбакыжат пеҥгыдемдымашке, уборкым кӱкшӧ качество дене эртарымашке виктарыман.

Кумышо Пятилетка заемын(кокымышо ий выпуск) значенийжым умылтарен, тудым шарымаште полшаш, заем размещатлымаште организатор лияш—агитатор-шамычын почетный задачышт. Шемер-шамычын депутатыштын местный Советлаштым сайлымашке активно ямдылалташ—комсомольский организаций-шамыч ончылно кугу паша шога.

Агит-массовый пашам чыла форма денат кумдан шарыман: беседым, газета лудмашым эртараш, стенгазетым луктын шогаш, кином да молымат тиде цельлан использоватлаш кӱлеш. Лудмо пӧртлан, красный уголок-шамычлан культурно-просветительный пашам шарашышт полшыман, нунын пашашт дене интересоватлаш кӱлеш. Агитатор-шамычлан конкретно полшаш, нуным контролироватлаш, нуным шкенынштымат кушташ.

Я. И. Малинов.

Хасан ер деныcе заставыште

Хасан ер. Теве Заозерный сопка. Тудын вершинышт ыже ик ий ожно Хасанын геройжын большевик Иван Мошлякын щогалтыме тул-йошкар тӱсан флагже кугешнен лойга.

Пеш кӱкшӧ огыл кок высота коклаште капка гай виш. Нине капкалаште Николай II-н ставленникше-шамыч манчжур-шамыч дене торговлым эртареныт. Интервенцийын ийлаштыже нине капкала гоч японский захватчик-шамыч советский Дальний Востокыш шкеныныт первый ударный колонным колтеныт. Первый успех дене руштшо японец-шамыч тунам нине капка - шамычым „пиаллан тошкымо корно" маныныт. Историй раш ойла: тиде корно самурай - шамычлан шуркалыман, а пиал—миф гына улмаш. Йошкар Армийын моткоч чапле частьше-шамыч, героический партизанский отряд-шамыч интервент-шамычым йӧршеш

шалалтеныт да нуным Тихий океанын вӱдышкыжӧ кышкеныт.

Тудо жаплан ынде коло ий наре эртен гынат, японец-шамыч шукташ лийдыме ӱшаныштым але мартенат кудалтен огтыл, капкашамычын пеҥгыдылыкшым чӱчкыдынак „проверятлат". Хасан ер дене бойлаште японский самурай - шамыч предметный урокым налыныт. Но привычка—кокымышо натура.

Советский пограничник-шамыч шкеныршт неспокойный пошкудыштын чыла привычкыштым моткоч сайын шинчат. Пограничник Меркулов японский армийын салтакше, офицерже-шамыч могай ийгече жапыште, могай вургем дене коштыт, тидымат пален налын.

Шукерте огыл кастене Филижкий командоватлыме нарядын составыштыже отделенный командир Карлов границыш каен. Шып. Хасан нугыдо тӱтра дене пӱтралтын. Тудын серлаже, сопкашамыч пычкемыште йӧршеш огыт кой. Тыгай йӱдым вахтыште шогаш куштылго огыл, пеш бдительный лияш логалеш. Родинан возлагатлыме ответственностьым Филижкийын нарядше сайын учитыватлен.

Кенета Карловын опытный пылышыже лышташшамычын естественно огыл тарванылмыштым колын. Карлов мландышке возын да нушкын. Ту верыш лишеммекыже, кызыт гына кайше кышам пален налын. А тиде кыша ӱждымӧ „уна" дек конден...

Советский пограничник-шамыч пашам шкетышт гына огыл ыштат. Нунын моткоч шуко помощникышт уло. Нунын шуко йолташышт—колхозник-шамыч—фашистский лазутчик - шамычын махинацийыштым да чоялаҥмыштым пеш сайын пален кертыт.

Бдительность, находчивость, лӱддымаш, населений ден келге связь—советский пограничник-шамычын нине отличительный качествышт вигак огыт лий. Нуно эркын тунемме, илыме, кучедалме процессыште воспитыватлалтыт.

Заставыште кеч кунамат упороный боевой да политический тунеммаш каен шога. Эрдене тӱтра гына шалана—застава оживлятла. Физзарядка да завтрак эртымек боец-шамыч шуко сопка-шамычым заниматлат. Учебный атака, наступлений, лӱедмаш тӱҥалеш, „Ура" манын кычкырымаш винтовка ден лӱймӧ йӱк дене варналтеш. Тыште, ужар сопкалаште, лӱддымӧ, тале мужественный боец советский пограничник воспитыватлалтеш.

Пограничник - шамычын боевой ден политический подготовкышт социалистический соревнований метод дене каен шога.

Погранзаставын боецше ден командирже - шамыч шкеныршт политический уровень нӧлтымаште упорно

Комсомольский организаций массовый пашам активно ышта

„ОГПУ“ колхоз пелен (Медведево ял совет, Йошкар-Ола район) тений март тылзыште гына комсомольский организацийым организоватлыме.

Тений мартен тиде колхозысо молодежь коклаште хулиганство, кучедалмаш, йӱмаш да моло кӱлдымӧ йӱла ятыр лийын. Комсомольский организаций несоюзный молодежь коклаште шуко воспитательный пашам ыштен, тытай кӱлдымаш пашалан мучашым ыштен. Колхозник-шамыч коклаште партий ден правительствын постановленийыштым умылтарат. Комсомолец-активист Медведков Михаил колхозник-шамыч коклаште газетым, книгам лудеш. Комсомолец-шамычын инициативышт почеш „ОГПУ“ колхозышто у сай клубым ыштеныт. Туштат массовый паша виян кая. Уборка жапыште комсомолец-шамыч колхозник-шамычлан кок постановкым шынденыт. Шкештат убоэкышто пашам активнын ыштат.

СССР Совнаркомын Кумышо Пятилетка заемым (кокымшо ий выпуск) лукмо нерген постановленийжым комсомолец-шамыч куанен вашлийыч, чыланат заемлан подписатлалтыч.

Комсомолец-шамыч колхозник-шамыч коклаштат заемлан подпискым шарымаште активно участвоватлат. Активист-комсомолец Угольников, М. Медведков калык коклаште заем нерген умылтарен шогат.

Н. И. Очетов.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ПАШАМ САЕМДЫМАН

Южо первичный комсомольский организаций-шамыч комсомольский пашам ВКП(б) XVIII с'е з д да ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийышт негызеш але м а р т е н а т перестроитлен огытыл.

Теве „Куат“ колхоз (Пектубаево район) пеленсе комсомольский организаций хозяйственный вопрос дене нимынярат огеш заниматле. Комсомолец-шамыч колхозный производствышто примерым, колхозник-шамыч коклаште инициативым огыт ончыкто.

Комсомолец-шамыч шкенынтын политический шиншымашыштым нӧлталаш огыт тырше. Комсомольский организацийын секретарьже Н. М. Ямщиков ВКП(б) историйым ок тунем.

Комсомольский организаций комсомол радамым куштымаште нимогай пашам ок ыште. Тиде колхозышто несоюзный молодежь ятыр уло. Но нунын дене паша огеш ыштал. З. С. Орехова ден А. Ф. Сушенцова 1938 ийыштак комсомолыш пураш йодмашым пуэныт. Но комсомольский организаций нунын йодмашыштым таче мартенат ончен огыл. Комсомольский организацийыште дисциплинат лушкыдо. Посна комсомолец-шамыч ВЛКСМ уставым нарушатлат. Теве Ф. С. Сушенцова кум тылзылан членский взносым тӱлен огыл, комсомольский билетым але мартенат огеш вашталте. Комсомольский организаций план деч посна пашам ышта.

Тиде комсомольский организаций Пектубаево села деч тора огыл. Но ВЛКСМ Пектубаево райкомын пашаенгже-шамыч тиде комсомольский организацийым, очыни, огыт уж.

Ф. И. Смирнов.

пашам ыштат. Большевистский партийын историйжым, Ленинын - Сталинын трудыштым кажне изучатла. Международный положений нерген регулярно политинформаций, доклад - шамыч заставысе боец - шамычлан кызыт лийын шогышо событий - шамычым сайын умылтарен пуат.

А кастене волочаевский, каховский, хасанский бойшамыч нерген муро шергылтеш, воштылмаш да музыка шокта. Пограничник-шамыч канат, веселитлат.

Заставыште — кеч кунамат шуко куанымаш, успех-шамыч, сенымаш. Но ты жапыштак застава эреак боевой ямдылыкыште улеш.

Пограничник - хасановец-шамыч, мемнан родинан чыла моло пограничникышт семынак, советский границын неприкосновенностьшым аралаш кеч могай минутышто ямде улыт. Тидыже кодшо ий августовский кечылаште раш доказатлыме.

Апарцин,

Посьетский краснознаменный погранотряд.

ПОЛЫШ КӰЛЕШ

„Якорь“ колхоз пеленсе первичный комсомольский организаций ВЛКСМ Ронго райком деч кок километрлан гына ӧрдыштӧ улеш. Туге гынат, тиде первичный комсомольский организацийыште райкомол пашаенг-шамыч пеш шуэн лийыт. Райкомол секретарь Шестаков йолташ визымше тылзе п а ш а м ышта гынат, тиде организацийыш ик ганат толын огыл.

Райкомол могырым практический полыш уке дене да комсомольский организацийын секретарьже Лухинын бездейственностьшо дене комсомольский организацийыште пашам начар шындыме.

ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийжым комсомолец-шамыч коклаште лончымо огыл. Комсомольский организаций производственный паша деч ӧрдыштӧ шога. Колхоз уборкым ямдылалте тӱналын, а комсомольский организаций уборкылан ямдылалтмаште инициативым проявитлен огыл. Кызыт уборкышто жнейка ден косилка огыт кучылталт. 30 имньылан 10 орава велэ.

Чыла тиде серьезный ситыдымаш-шамыч комсомольский организавийын секретарьже Лухинын шинча ончылныжак эртат, но тудым жапыште тӧрлаташ ок тырше.

Политико - воспитательный пашам лушкыдын шындыме. Комсомолец-шамыч „ВКП(б) историй краткий курсым“ изучатлаш тӱгалын огытыл.

Колхозышто 40 наре несоюзный молодежь уло. Нуно физкультура дене интересоватлат. Шке инициативышт денак волейбол ден футбольный площадкым ыштеныт. Но модаш мяч уке. Колхоз правлений физкультурный инвентарь налашлан оксам ок выделятле. А комсомольский организаций тиде паша деч ӧрдыштӧ шога, физкультурный паша дене ок вуйлате.

Тиде п о л о ж е н и й ы м ВЛКСМ райком секретарь Шестаков йолташ раш шинча гынат, нимогай полышым пуэн огыл.

Шигаев.

Высший учебный заведенийлашке тунемше-шамычым приниматашлан испытаний тӱҥалын.

Снимкыште: Н. К. Крупская лӱмеш Марийский педагогический институтышто руш йылме дене письменный испытаний годым.

Фото А. Овечкинын.

ОСОАВИАХИМЫН АКТИВИСТШЕ

Кеч могай п шамат, — Ойла Лаврентий Петрович, — ончычын шкалан йӧратыман, тунам иже тудо пашам сайын шынден да тушко массым вовлекатлен кертат.

Чынак, Лаврентий Петрович Громов йолташ шке мутшым, первичный осоавиахимовский организацийын председатель постыштыжо честно шуктен толеш. Марийский АССР прокуратура пеленсе осоавиахимовский организаций оласе моло осоавиахимовский организаций деч пашам эн сай ышта. Тыште кажне пашаенг осоавиахим член улеш. Тыгак чыланат ПВХО значоклан нормым сдатленыт. ГСО-лан 19 енг, ВС-лан 7 енг сдатлен. Кажне кружок шке пашажым план почеш ышта. Занятийым чыла кружокыштат Громов йолташ шке эртара. Занятийыште тӱрлӧ наглядный пособийым кучылтеш.

Осоавиахим член-шамыч кум гана стрелковый соревнованийыште участвоватленыт да 2-шо ден 3-шо верым налыныт.

Громов йолташ осоавиахим член-шамыч коклаште политико-воспитательный пашам чарныде ыштен шога. Нунылан лекцийым, беседым ышта, тӱрлӧ военнохудожественный литературым лудеда.

Тиде осоавиахимовский организаций ӱмаште мемнан Йошкар Армийын авиацийжылан чапле пополненийым пуэн. 4 комсомолец производство деч кӱрылтде летный школым тунем пытарен армийыш каеныт. Макар йолташ кызыт военный летчик — старший лейтенант.

Осоавиахимовский организаций санитарный постым организоватлен. Тыште ик носилка, 5 противогаз, 2 санитарный сумка уло. Занятийым аккуратно эртарат.

Л. П. Громов йолташ 1918 ий гыч 1937 ий марте Йошкар Армий радамыште лийын. Каймыже годым неграмотный ыле, армий тудым воспитатлен, кызыт тудо командир. Йошкар Армий гыч толмекыже вийгак осоавиахим пашам саемдаш пижын. Икмыняр жап гыч осоавиахимын активистше лийын. Тудо тидын дене пырля шкенжын шинчымашыжым, военный техникам кажне кечын тунемеш да осоавиахим член-шамычымат туныкта.

Иг. Рожкин.

ОСОАВИАХИМОВСКИЙ ПАШАМ КУНАМ ЙОЛ ӰМБАК ШОГАЛТАТ ГЫН

Шернур район мучко 88 первичный осоавиахимовский организаций уло, а нунын пашашт дене ни осоавиахим Шернур райсовет, ни МАССР осоавиахим Центральный Совет огыт руководитле.

Осоавиахим член-шамыч армий эркын кушкеш, куд тылзе жапыште первичный организаций-шамыч 750 енглан велэ кушкыныт. Оборонный значоклан н о р м ы м сдатлымаш денат ок руководитле. Район мучко 2043 осоавиахим член улыт гын, нунын кокла гыч 1401 енг велэ оборонный значокым иметлат.

Районышто 77 оборонный кружок шотлалтеш, тиде кружок-шамыч пел ий жапыште лач 1290 значкистым велэ ямдыленыт. П о с н а кружоклаште оборонный значоклан нормым сдатлымаш йӧршешат организоватлыме огыл. Теве „У Кой сола“, „Йошкар шӱдыр“ „У шурно“ (Кой - сола. ял совет), Ленин лӱмеш (Марий - Сола ял совет) колхозлаште, банкысе, связь райкокторысо оборонный кружок-шамыч пашам ыштыде шып илат. Тыгак Лаж-ял ял советысе 9 кружок алят огыт тарване.

Мемнан советский калыкым боевой ямдылыкыште кучаш кӱлмӧ нерген, капиталистический окруженийыште улмына нерген Сталин йолташын указанийжым ик минутланат мондыман огыл. Садланак советский союзын кажне лукаштыже оборонный паша эн тӱҥ верым налын шогышаш.

И. Иванов.

Общественный пашам чыланат активно ыштат

„У корно“ колхозысо (Пектубаево район) комсомолец-шамыч у урожайым погымаште пашам стахановски ыштышт. Теве комсомолец-шамыч Дубникова Лукерья, Е. А. Петрова тӱредмаште паша нормым 130 гыч 180 процент марте темен шогышт.

Комсомольский организацийыште 15 комсомолец улыт, нуно чыланат колхозышто общественный пашан активистше улыт. Нунын коклаште эн сай агитатор, чтец, беседчик - шамычат улыт. А. А. Аппакова, Лебедев, Ф. И. Аппаков кажне кечын, каныме годым, посна звенолаште газетым йӱкын лудмашым эртарат, колхозник-шамыч коклаште партий ден правительствын решенийыштым, международный положенийым чарныдеак умылтарен шогат.

Кажне вич кечылан пасушто пырдыж газета лукталтеш. Тужакын кажне тӱредшын, кылтам пидшын пашашт нерген, нормым темен шогышт нерген возалтеш.

А. Лебедев.

Комсомольский комитетын секретарьже.

24

Лесозаводын механический цехысе слесарь-шамыч химический тревога жапыште пашам противогаз дене ыштат (Йошкар-Ола).

Фото А. Овечкинын.

ФИЗКУЛЬТУРНЫЙ ПАША САМОТЕКЫШТО

У-Тор'ял районышто физический культура ден спорт пашам огыт акле. 18 июльышто физкультурникын Всесоюзный кечыже эртыш. ВЛКСМ райком ден райуполномоченный тиде кечым эртарыме нерген кугу гына планым ыштеныт ыле. Но 18 июльышто спортплощадкыште райкомол, ВКП(б) райком гыч ик еңат лийын огытыл. Тиде пайремлан ямдылалтдымашым раш ончыктыш. Нуно чыла паша ышталтын шонышт.

Физкультурникын Всесоюзный кечыжым эртарыме годым спортплощадкыш спортым йöратыше моткоч шуко калык погыненыт ыле. Нуно шкеныштын способностьыштым, родиным аралаш шогалаш ямде улмыштым ончыктынешт ыле. Организованность, ямдылык уке дене лач футбольный встреча гына ала кузе эрталте.

У-Тор'ял село водный спортлан чыла условийым иметла. Туге гынат водный спорт, спортын моло видше-шамыч семынак самотекыш кудалталтын. Купальный июнь тӱҥалтыш гыч але мартеат ыштен шукталтын огыл.

Фузкультурный пашашке тиде пашам йöршеш палыдыме еңым (Ивановым) шогалтеныт. Тудын титакше дене „Комсомольская правда" лӱмеш кросс, МАССР кубоклан футбол дене модмаш кӱрылтыч.

Ондак организоватлыме колхозын физкультурный организаций-шамыч нимогай пашамат огыт ыште. Районышто кунар ГТО значкист уло, Иванов ок шинче. Нимогай учет уке.

Тиде пашаште ВЛКСМ райкомат, райисполкомат титакан улыт. Нуно молодежь коклаште физкультурный пашам огыт возглавлятле.

Райисполком председатель Отмахов йолташ 18 июльышто футбольный командылан Оршанкыш футбол ден модаш каяш машиным ыш пу. Тудо физический культурым безделицылан велэ шотла. РИК президумышто физкультура ден спорт паша нерген вопросым ик ганат колышталтын огыл.

Марийский АССР Совнарком пеленсе физкультура ден спорт паша комитетат районысо физкультурный организаций-шамычын пашашт дене начар руководитла. Июньышто физический культурын республиканский комитетше гыч Средин йолташ толын ыле. Тудо районышто физкультура пашаште практический полышым, указанийым пуымо олмеш, столовыйышто шинчылт эртарыш да кудал колтыш.

Кунам районлаште физкультурный пашам йол ӱмбак шогалтат гын? Тиде пашам райкомол шке кидышкыже налман.

М. Соколов.

ЙОШКАР АРМИЙ— ПОЛИТИЧЕСКИЙ ШКОЛА

Йошкар Армийыште служитлаш—пиал да почетный паша. Вет Йошкар Армий—политический школа.

Мый 1937 ийыште призыватлалтынам. Тиде жапыште военный паша дене шуко шинчымашым налынам. Политический шинчымашем кажне кечын нöлтем.

Сталин йолташын ВКП(б) XVIII с'ездыште ыштыме докладшым сайын тунемынам, отлично отметка дене сдатленам. „ВКП(б) историй краткий курсым" самостоятельно тунемам, умылдымо вопрос дене консультацийышке эреак коштам. Лекций-шамычым иктымат кодымаш уке. Стрелковый пашам отлично палем. Службым честь дене шуктен толмемлан 9 благодарностьым иметлем.

Красноармеец—Э. А. Элембаев, УССР.

НЫЛ ОБОРОННЫЙ ЗНАЧОКЕМ УЛО

Мый 1919 ийыште шочшо улам. Тений шыжым Йошкар Армийыш призыватлал там. Армийыш каяш мый сайын ямдылалтам.

Шукерте огыл Шернур райвоенкоматын организоватлыме допризывный подготовкым мый сай отметка дене тунем пытарышым. Тыште мый ныл оборонный значоклан нормым сдатленам.

Тиҥден пырля колхозышто полеводлан пашам ыштем. Тыгак уборка жапыштат паша нормым эре утыж дене темен шогенам.

Н. С. Яндыбаев.

Призывлан ямдылалтам

Тений мый Йошкар Армийыш призыватлалтам. Мемнан Йошкар Армийлан мужественный, жизнерадостный, таза кап-кылан пополнений кӱлеш. Садланак мый шкемын тазалыкем ончыкташ больницашке коштам. Кызыт ГТО, ВС, ПВХО значок-шамычлан нормым сдатленам. Тидде посна „ВКП(б) историй краткий курсын" нылымше главажым изучатлем.

В. Соколов,

У-Тор'ял район, Ворошилов лӱмеш колхозын членже.

44 АГИТАТОР

Шукерте огыл ВКП(б) Роҥго райкомын организоватлыме агитатор дене пропагандист-шамычын вич кечаш курсшо шке пашажым пытарыш. Курсым 44 еҥ тунем пытарен. Нуно кӱлеш шинчымашым налыныт да верлаште агит-массовый пашам сайын ышташ тӱҥалыныт.

И. В. Филиппов.

Комсомолка-машинистка Н. П. Филиппова йолташ (Йошкар-Ола Кирзавод) химический тревога годым противогазым чиен печатла.

Фото С. Чуршуковын

КОЛХОЗНЫЙ МЛАНДЫМ РАЗБАЗАРИТЛЫЛЫТ

Колхозын идым шеҥгелныже улшо колхозный мландеш „Йошкар пеледыш" колхоз (Пектубаево р-н) председатель К. К. Рыбаковын шурным шканже ӱдымылан ялыште чыланат öрын иленыт.

Колхозник-шамычын приусадебный мландыштым вискалымаш тидым чараш лукто. Колхоз председатель Рыбаков нимогай закон деч посна кок ий утла колхозын общий мландыже гыч пел гектар чоло шканже присвоитлен. Тиде паша чараш лекмек манын, ик мыняр пошкудо колхозник-шамычланат мландым пӱчкын пуэн.

Тидым тудо вискалыме годымат „колхозын шурныжо" манын тоен кодынеже ыле. Но комсомольский организацийын да честный колхозник-шамычын полшымышт дене чараш лукмо.

Т. Г. Ефимова,

СОЦКУЛЬТУРА ПÖРТ ПАШАМ САЕМДЕН

Параньга соцкультура пöртыштö кугу жап бездель ник-шамыч шинченыт, садланак культурно-воспитательный паша ышталтын огыл.

Кызыт соцкультура пöртын директоржо Хамзин, культурник Г. Акрамов, драм кружокын руководительже Самигуллин шке пашаштлан планым ыштеныт да тудын почеш пашам сай ыштат.

Чӱчкыдынак вечер, концерт лиеда, шукерте огыл „Сакта" („На посту") спектакль шынҗалтын. Тидде посна доклад, леций, беседа организоватлалтеш.

М. Серебряков.

Примерный письмоносец

Письмоносец А. М. Лебедев Отар отделенийым (Пектубаево район) обслуживатла. Тудо 3 ий ыштыме жапыштыже шуко опытым, шинчымашым налын. Подписчик-шамычлан газетым, журналым, корреспонденцийым эре жапыште кондыштеш.

Пашам сайын ыштымыжлан Пектубаево связь контора тудым 95 теҥге окса дене премироватлен.

Ф. И. Смирнов.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Антианглийский кампаний

Японец-шамыч Северный Китайыште антианглийский кампанийым продолжатлат. Бейпинысе марионеточный „правительствын" полицийже китайский магазиншамычым владетлыше-шамычлан английский сатум ужалыма гыч луктын кышкаш приказатлен.

Иностранный хроника

Гавас агентство увертара: французский власть-шамычын настаиватлымышт дене, Франция гыч кажне кечын Испанийыш, очыни, 2000—2500 испанский беженец шамычым мöнгеш колташ тӱҥалыт.

* * *

„А-Зет" газета увертара, что германский военный суд Прагыште „германский армийым мыскылымылан" чешский шуко офицер-шамычым тӱрлö сроклан тюрьмаш петыраш приговоритлен.

Китайский пионер да дошкольник-шамыч ачаштын кучедалмашыштым отображатлыше модыш дене увлекатлалтыт. Нуно шке самолет, танк да т. м. модельым ыштат.

Снимкыште: детский домыш подарок-шамыч толыныт—модыш самолет-шамыч

Италийыште антигерманский листовка-шамыч

Французский „Дебанс" газетын увертарымыже почеш, шукерте огыл Италийыште Милан—Лоди линий дене курсироватлыше автобуслаште тыгай текстан листовкым муиныт: „Немецшамычым Италий гыч вон! Ме немец-шамыч дене пырля кучедалаш огына желатле! Эрыкан лийже свободный Италий!"

Тыгай листовка-шамычымак тиде районысо поездлаште, трамвайлашт, автомобильлаште, тыгак предприятийлаште шуко муиныт.

238 сантиметр кӱкшытан айдеме

Турцийыште пешак кӱкшö рвезе Мехмед Озкан ила. Тудо 17 ияш, кӱкшытшö 238 сантиметр да нелытше 151 килограмм. Йол тошкалтышыже кок метр кужытан. Кодшо ийын Мехмед Озкан 218 сантиметр кӱкшытан да 130 килограмм нелытан улмаш.

Иностранный хроника

Гавас агентствын увертарымыже почеш, Мадридыште лекше „Арриба" газета, испанский фалангист-шамычын орган, англичан-шамычын Гибралтарым налмыштлан 235 ий темме годовщинылан статьям опубликоватлен. Газета Гибралтарым Испанийлан передатлаш требоватла.

* * *

Рим гыч увертарат, что Монфальконышто (Триеста лишне) итальянский у „Маркони" подводный лодкым вӱдышкö колтымо.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—675. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.